

Vivelstad skole - Cappelens Minde

Etter at brukseier Casper von Cappelen hadde fått oppført ny hovedbygning på gården Nordre Vivelstad i årene 1802-1806 nede ved Sandakerelva og virksomhetene der, hadde han ikke lenger bruk for den gamle hovedbygningen. Som ekte barn av opplysningstiden på 1700-tallet, skjenket han bygningen med tomt rundt til Frogner sogn "til fast skoles opprettelse i Lier hovedsogn" som det står i gavebrevet. Dermed var Liers første faste skole et faktum. Etter nødvendig ombygging sto skolebygningen klar til bruk i 1810. Også i nasjonal sammenheng var dette tidlig på landsbygda. Omgangsskole var det vanlige helt fram til ca 1860.

På Cappelens tid så bygningen annerledes ut enn i dag. I en takst fra 1786 er den daværende toetasjes svalgangsbygningen omtalt som "gammel, men beboelig". Bygningen var våningshus på gården, men skal også ha fungert som tingstue. I 1857 fikk skolen sitt nåværende klassisistiske utseende. Annen etasje og svalgangen ble fjernet, og det halvvalmete taket som var så karakteristisk for empirehus kom på plass.

Bygningen har i lange perioder vært gulmalt. Det skal ha vært vanlig for skolehus i Lier fra gammelt av. Selve skole-stua ligger til venstre. Resten av bygningen var bolig for læreren. Til skolegården lå også en egen småskolebygning fra 1865 og et uthus fra 1893. Helt fram til våren 1958 ble det holdt skole i bygningen. Da ble Høvik og Vivelstad skolekretser slått sammen og nye Høvik skole ble bygd på Stoppen. Mange liunger har gjennom årene hatt sin skolegang på denne svært enkle landsens skole.

Trolig har Hans Christian Heg gått på Vivelstad skole inntil familien emigrerte til Amerika i 1840. Verdensmester i hopp Hans Bjørnstad og olympisk mester og skikonge Thorleif Haug har også gått her.

Fra aktiv skole til levende museum

Den gamle skolebygningen ble stående tom i mange år. Da Drammens Museum gjerne ville overta bygningen, vedtok Lier kommune i 1968 å gi den bort. Skolen skulle inngå i utbyggingsplanene for friluftsmuseet på Bragernesåsen. Men ingenting skjedde. Omsider frafalt museet planene som omfattet bygningen, og kommunen fikk den tilbake.

I mellomtiden var Lier Historielag stiftet, og arbeidet med planene for et bygdetun var kommet i gang. Historielaget lanserte så et forslag om å flytte Vivelstad skole til et framtidig bygdetun. Bygningen ble demontert i etapper. Hver bygningsdel ble fotografert, merket og lagret. Alt arbeid ble utført på dugnad av medlemmer av Lier Historielag.

I 1995 ble Vivelstad skole gjenreist på Lier Bygdetun som den første av en rekke bygninger. Skolestua er tilbakeført med original innredning fra ca 1920 slik fotografier viser den. I de øvrige rommene i første etasje arrangeres det årlig utstillinger.

Under skolebygningen og deler av skolegården ligger kjellerlokaler som bl.a. rommer brannsikre magasiner og bibliotek med studieplasser for lokalhistorisk interesserte. Lier Historielag har sine samlinger her. I tilknytning til verkstedet er installert et fjernvarmeanlegg basert på jordvarme som betjener både Vivelstad skole og Heg Gjestgiveri.

Skolestua har interiør fra ca. 1920.

Bryllupsfest for lærerinnen ved Vivelstad skole 1904.

